

ДЖЕК ЛОНДОН

БРЕГОВЕТЕ НА САКРАМЕНТО

Превод от английски: Желяз Янков, 1963

chitanka.info

Духай, ветре, хей-о Отнеси ни в Калифорния: Казват, в Сакраменто има купища злато!

Тази моряшка песен, която матросите пеят навсякъде по света, когато наблягат върху лостовете на шпила, за да вдигнат котва На път за пристанището Фриско, се изпълняваше от едно хлапе. То изобщо не бе виждало море през живота си, но само на двеста фута под краката му се носеха бавно вълните на Сакраменто. Наричаха го „малкия“ Джери за разлика от „стария“ Джери, неговия баща: именно от него беше чул тази песен и от него беше наследил гъстата ярочервена коса, закачливите сини очи и светлата, изпъстрена с неизбежните лунички кожа.

Старият Джери беше моряк, прекарал половината от живота си под акомпанимента на звънливата моряшка песен. После, един ден, в някакво азиатско пристанище, той запя песента сериозно, докато с двадесетина другари се въртеше и пъхтеше в кръга около шпила. А щом хвърлиха котва в Сан Франциско, обърна гръб на своя кораб и на морето и отиде да огледа с очите си бреговете на Сакраменто.

Там видя и златото — намери си работа в мината „Жълтата мечта“, където се оказа извънредно полезен при прокарването на въжена линия за вагонетките с руда през реката, на височина двеста фута над водата.

След това пое надзора над въжената линия, поддържаше я в изправност, пускаше я в движение, привърза се към нея и сам стана неотделима част от инвентара на мината. После обикна хубавичката Маргарет Кели. Но тя скоро напусна него и малкия Джери, който едва що беше проходил, и заспа последния си дълъг сън в малкото гробище сред големите тъмни борове.

Старият Джери така и не се върна повече към морето. Той остана при своята въжена линия и щедро обсипваше нея и малкия Джери с цялата любов, на каквато бе способна душата му. Когато за мината „Жълтата мечта“ настъпиха черни дни, той остана на служба в компанията като пазач на почти изоставеното имущество.

Тази сутрин обаче го нямаше там. Виждаше се само малкият Джери, който седеше на прага на баракката и пееше старата моряшка песен. Беше се приготвил сам и изял закуската си и току-що беше излязъл навън да погледа божия свят. На двадесетина крачки пред него се намираше стоманеният барабан, около който се движеше

безкрайното металическо въже. До барабана бе здраво завързана вагонетката. Като проследеше с поглед шеметния полет на кабелите към отсрешния бряг, Джери виждаше в далечината втория барабан и другата вагонетка.

Устройството работеше на принципа на земното притегляне: увличана от собственото си тегло, натоварената вагонетка минаваше над реката и едновременно дърпаше от отсрешния бряг празната вагонетка. Пълната вагонетка се разтоварваше, празната се натоварваше с руда и всичко се повтаряше отново. Откакто старият Джери бе поел надзора над въжената линия, това беше ставало десетки хиляди пъти.

Малкият Джери прекъсна песента при звука на приближаващи се стъпки. От тъмнеещата борова гора излезе висок човек със синя риза, преметнал през рамо пушка. Това беше Хол, пазачът на мината „Жълтият дракон“, която се намираше на около една миля нагоре по течението на реката и също имаше въжена линия.

— Здравей, хлапак! — поздрави Хол. — Какво правиш тук сам-самичък?

— Ами, живуркам си — подхвърли Джери небрежно, като че ли това за него беше нещо съвсем обикновено. — Тате замина.

— Къде отиде? — попита Хол.

— В Сан Франциско. Замина снощи. Брат му починал в техния край, та отиде при адвокатите. Ще си дойде чак утре вечер.

Джери разказваше всичко това с гордото съзнание за падналото му се задължение да наглежда имуществото на „Жълтата мечта“ и славното приключение да живее самичък — на канарата над реката и да си пригответя сам закуска, обед и вечеря.

— Е добре, пази се и не си играй с кабелите — каза Хол. — Отивам да видя дали мога да чукна някой елен в каньона „Сакатата крава“.

— Май се кани да вали — отбеляза Джери дълбокомислено.

— И да ме понамокри, няма страшно — разсмя се Хол, закрачи към гората и се скри между дърветата.

Предсказанието на Джери за дъжд да се събудна, и още как. Към десет часа боровете се залюшкаха и застенаха, прозорците на барачката задрънчаха, и дъждът заплюща с яростни пориви. В

единайсет и половина Джери накладе огъня и точно в дванайсет седна да обядва.

„Днес май няма излизане навън“ — реши той, след като изми няколкото чинии и ги нареди спретнато на мястото им; после си помисли дали Хол се е намокрил много и дали е успял да удари някой елен.

В един часа на вратата се почука и когато Джери отвори, в стаята нахлуха, сякаш носени от силния порив на вятъра, мъж и жена. Бяха мистър и мисис Спилейн — фермери, които живееха в уединена долина на десетина мили от брега на реката.

— Къде е Хол? — започна Спилейн рязко и припряно.

Джери забеляза, че фермерът беше развълнуван. Движенията му бяха отривисти, а мисис Спилейн изглеждаше много разтревожена от нещо. Тя беше слаба, бледа, измъчена жена, по чието лице личеше тежкия отпечатък на живот, прекаран в нерадостен и нескончаем труд. Същият този живот беше превил плещите на нейния съпруг и направил косата му пепел Явосива.

— Отиде на лов в „Сакатата крава“ — отвърна Джери. — Да не сте искали да ви прехвърли на другия бряг?

Жената тихичко захълца, а Спилейн възклика с досада и отиде до прозореца. Джери застана до него и също загледа навън към кабелите, които се губеха зад гъстата пелена на дъжда.

Обикновено жителите на горските пушинаци в този район преминаваха Сакраменто по въжената линия на „Жълтият дракон“. За прехвърлянето се заплащаше неголяма такса; от тези такси компанията изплащаше надниците на Хол.

— Трябва да се прехвърлим, Джери — рече Спилейн и посочи през рамо с палец към жена си. — Нейният баща е ранен в мината „Детелиново листо“. Експлозия станала. Казват, че няма да го бъде. Току-що ни съобщиха.

Джери почувствува как сърцето му се разтуптя. Разбра, че Спилейн иска да се прехвърлят по линията на „Жълтата мечта“. Но без баща си Джери не смееше да поеме такава отговорност — линията никога не е била използвана за превоз на хора, пък и отдавна вече не се използваше изобщо.

— Може би Хол скоро ще се върне — промълви той. Спилейн поклати глава отрицателно.

— Къде е баща ти? — попита той.

— В Сан Франциско — отвърна Джери кратко. Спилейн изпъшка и яростно бълсна юмрук в дланта на

другата си ръка. Хълцането на жена му се превърна в плач, и Джери чу задавения й глас: „А тате умира, умира...“

Сълзите напираха и в неговите очи, и той стоеше нерешително, без да знае как да постъпи. Но Спилейн реши вместо него.

— Слушай, момчето ми — рече той решително, — жена ми и аз ще се прехвърлим по вашата линия. Ще я пуснеш ли?

Джери неволно отстъпи леко. Направи го несъзнателно, като че ли бягаše инстинктивно от нещо лошо.

— По-добре вижте дали Хол не се е върнал — предложи той.

— Ами ако не е?

Джери отново се подвоуми.

— Аз поемам риска — добави Спилейн. — Не разбираш ли, момче: ние просто трябва да преминем, и толкоз. Джери кимна неохотно.

— А да чакаме Хол няма никакъв смисъл — продължи; Спилейн.

— Сам знаеш, не по-зле от мен, че няма да се е върнал от „Сакатата крава“ по това време на деня. Така че да, вървим да пускаме линията.

„Нищо чудно, че мисис Спилейн изглеждаше толкова изплашена, докато ѝ помагахме да се качи в товарната вагонетка“ — помисли си Джери, втренчил поглед в зиналата зад вагонетката сякаш бездънна пропаст. Защото яростните пориви на вятъра така бълскаха пелената от дъжд и облаци в нея, че лежащият на седемстотин фута отсрещен бряг не се виждаше, а канарата в техните крака се спускаше отвесно надолу и се губеше в мъглявия въртоп. Изглеждаше като че ли по дъното имаше не двеста фута, а цяла миля.

— Готови? - попита той.

— Пускаай — изрева Спилейн, като се опитваше да над; вие воя на вятъра. Беше се покатерил във вагонетката и стоеше до жена си, стиснал едната ѝ ръка. Джери погледна на това с неодобрение.

— Както е засвирил вятърът, ще трябва да се държите и с двете си ръце — извика той.

Мъжът и жената веднага се пуснаха, хванаха се здраво за страните на вагонетката, а Джери бавно и внимателно освободи спирачката. Барабанът се завъртя, безкрайното въже започна

кръгообразното си движение и вагонетката се плъзна бавно над бездната, увисната на носещите си колела върху горния неподвижен кабел.

Той и преди беше пускал линията в движение, но сега това ставаше за пръв път без надзора на баща му. Джери регулираше скоростта на вагонетката с помощта на спирачката. Това беше необходимо, защото от време на време, при по-силните пориви на вятъра, вагонетката се разлюляваше силно. а малко преди да потъне в пелената от дъжд, сякаш едва не изтърси живия си товар в пропастта.

След това Джери можеше да съди за движението на вагонетката само по кабела. Той следеше внимателно неговото движение около барабана. „Триста фута“ — шепнеше си той, докато маркировките върху кабела се плъзгаха пред очите му — „триста и петдесет... четиристотин... четиристотин и...“ Кабелът спря. Джери освободи спирачката докрай, но кабелът не помръдна. Той го хвана с две ръце и се опита да го задвижи с енергични подръпвания. Не! Нещо бе станало. Но какво? Не можеше да се досети — вагонетката не севиждаше. Вдигна глава и с мъка можа да различи над бездната очертанията на празната вагонетка, която беше тръгнала от отсрещната скала със скорост, равна на скоростта на натоварената. Сега тя беше на около двеста и петдесет фута от този бряг. Това означаваше — той гознаеше, — че някъде сред сивата мъгла, на двеста фута над реката и на двеста и петдесет фута от другия бряг, Спилейн и жена му висяха неподвижно във въздуха.

Джери извика пронизително, с пълни дробове, три пъти, но сред бурята не долетя никакъв отговор. Не беше възможно нито той да ги чуе, нито те него. Докато за момент съобразяваше трескаво какво да предприеме, бързо бягащите облаци се разредиха и разкъсаха, и за миг той зърна долу придошлата Сакраменто и увисналата във въздуха вагонетка с хората. После облациите обвиха всичко още по-плътно.

Момчето прегледа внимателно барабана, но не откри нищонередно. Очевидно повредата беше в барабана на отсрещния бряг. Ужаси се при мисълта за мъжа и жената, които висяха над пропастта, сред бурята, люшкани насам-натам в несигурната вагонетка, без да знаят какво става на брега. И като си помислеше само, че щяха да висят там, докато той не се прехвърли по линията на „Жълтия дракон“, за да прегледа барабана на другия бряг!

Изведнък Джери се сети, че в бараката за инструменти има един полиспаст, изтича дотам и го донесе. Това беше двоен полиспаст. „Четворно по-голяма подемна сила“ — мърмореше, той на глас, докато закрепваше полиспаста към безкрайното въже. После затегли въжето на полиспаста — теглеше с все сила, докато започна да му се струва, че ръцете му изскочат от ставите и раменните мускули ще се разкъсат. Но кабелът не помръдна. Не оставаше нищо друго освен да премине на отсрещния бряг.

Вече беше мокър до кости, така, че даже не забелязващо дъжда, докато тичаше по пътеката към „Жълтият дракон“. Вятърът биеше в гърба му и беше лесно да се тича, макар че Хол не го чакаше там и нямаше кой да работи със спирачката и да регулира скоростта на вагонетката. Той обаче сам си направи спирачка от парче здраво въже, което прехвърли с клуп през горния носещ кабел.

Когато наслед път, високо над реката, вятърът го пресрещна с пълната си сила, като люшкаше кабела, свиреше и фучеше около него, люлееше и накланяше вагонетката, Джери си представи още по-ясно състоянието на Спилейн и жена му. Тази мисъл му вдъхна нови сили, и след като стигна благополучно до брега, Джери се закатери с мъка по склона, срещу бурята, и се добра до въжената линия на „Жълтата мечта“.

Той разбра с ужас, че барабанът е в пълна изправност. Всичко беше в ред и в двата края на линията. Къде тогава е задръжката? Без съмнение, някъде по средата.

Вагонетката със Спилейнови се намираше само на двеста и петдесет фута от този бряг. През бясно въртящата се пелена от дъжд Джери различи фигурите на мъжа и жената, свили се на дъното на вагонетката под поройния дъжд и яростта на вятъра. Между два пристъпа на бурята той извика на Спилейн да провери носещите колела на вагонетката.

Спилейн го чу, защото Джери видя как се привдигна предпазливо на колене, прекара ръце по колелата, а после се обърна с лице към брега:

— Тук всичко е наред, момче!

Джери едва дочу приглушените думи, сякаш идваха от много далеч. Какво беше станало, тогава? Не оставаше друго, освен позната

вагонетка, която не виждаше, но знаеше, че е някъде там, над страхотната бездна, двеста фута оттатък вагонетката на Спилейн.

Той незабавно взе решение. Беше само на четиринайсет години, живел и слобоват, но животът му досега беше преминал в планината, баща му го беше научил на доста тънкости от моряшкия занаят и той не се страхуваше особено много от височините.

В кутията за инструменти, до барабана, намери стар френски ключ, един къс железен лост и сравнително ново конопено въже. Потърси напразно някакво парче дъска, от което да измайстори „моряшко столче“, но под ръка имаше само големи дъски, които нямаше как да разреже. Това го принуди да се откаже от по-удобното седло.

Джери си приготви друго, много просто седло. Прехвърли въжето през носещия кабел, на който висеше празната вагонетка, и направи голям клуп. Когато седна в този клуп, ръцете му достатъчно свободно достигаха кабела, а там, където въжето можеше да се претрие от кабела, той подложи куртката си, тъй като не можа да намери за тази цел парче от стар чувал.

Привършил набързо тези приготовления, седнал в клупа, той увисна над пропастта, и се задърпа по кабела с ръце. Беше взел със себе си френски ключ, късия железен лост и няколко фута въже. Кабелът вървеше под лек наклон нагоре, но това не му пречеше толкова, колкото вятырът. Когато яростните му пориви го залюшкаха насам-натам, като понякога едва не го засукваха около кабела, и когато отправяше поглед надолу към сивите дълбини, Джери разбра, че го е страх. Този кабел беше износен. Ами ако не издържи неговото тегло и напора на вятыра и се скъса?

Обзе го страх, истински страх; стомахът го присви и му се пригади, коленете му трепереха и той не можеше да ги спре.

Но продължи мъжествено пътя си. Кабелът беше стар и износен, от него стърчаха остри парчета разкъсана тел, които раздраха ръцете му до кръв, преди да реши да направи кратка почивка, през която поведе виком разговор със Спилейн. Тяхната вагонетка сега се намираше точно под него и разстоянието помежду им беше само няколко фута, така че Джери успя да обясни как стоят нещата, както и целта на своето пътешествие.

— Бих искал да ти помогна, но жена ми тук съвсем се разкисна — викна Спилейн към него, когато Джери потегли отново. — Както и да е, пази се, момчето ми! Сам се наредих така, а ето че сега ти трябва да ме оправяш!

— О, ще се справя! — извика Джери в отговор. — Кажете на мисис Спилейн, че само след минутка ще бъде на брега.

През поройния дъжд, който почти го заслепяваше, люшкайки се насам-натам като някакво бързо и неравномерно движещо се махало, с остри болки в изподраните си ръце, задъхан от усилията и от самия въздух, с който вятаърът от време на време пълнеше до задушаване дробовете му, Джери накрая се добра до празната вагонетка.

Един единствен поглед му показва, че не беше предприел опасното пътешествие напразно. Предното носещо колело, чийто жлеб беше разяден от дълга употреба, бе изскочило и сега кабелът беше здраво приклещен между самото колело и вилката.

Едно нещо беше ясно: колелото трябваше да се откачи от вилката. Още едно нещо бе също така ясно, докато се откачи колелото, вагонетката трябваше да се привърже към кабела с донесеното от него въже.

След четвърт час работа не успя да направи нищо друго, освен да върже вагонетката. Шплентът, който крепеше колелото към оста, беше ръждясал и набит. Джери го заудря с едната ръка, а с другата се държеше доколкото можеше, но вятаърът непрекъснато го люшкаше и въртеше и в повечето случаи той не можеше да уцели шплента. Девет десети от усилията му отиваха за това, да се задържи на мястото си. От страх да не изтърве ключа, той го привърза с носна кърпичка към китката си.

След половин час Джери успя да освободи шплента, но не можеше да го измъкне. Десетки пъти се канеше да зареже всичко — струваше му се, че напразно е преминал толкова опасности и положил всички тези усилия. После му хрумна нещо, трескаво пребърка джобовете си и намери каквото търсеше: дълъг, дебел гвоздей.

Ако не беше този гвоздей, попаднал кой знае как и кога в джоба му, щеше да се наложи отново да отива до брега и да се връща. Като провря гвоздея в главичката на шплента, най-после получи някаква опора и след миг шплентът бе измъкнат. После Джери заудря и замушка с лоста, за да освободи самото колело, където то беше

приклещено от кабела към вилката. След като свърши това, той го постави на мястото му и с помощта на въжето започна да повдига вагонетката, докато колелото легна отново върху кабела.

Но всичко това отне доста време. Повече от час и половина беше изминал, откакто се беше добрал до празната вагонетка. И едва сега Джери напусна своето „седло“ и се съмкна във вагонетката. Той отвърза задържащите въжета и носещите колела бавно се завъртяха. Вагонетката се движеше и момчето знаеше, че някъде зад него — макар че не можеше да я види — вагонетката със Спилейнови също се движи, но в обратна посока.

Сега нямаше нужда от спирачка, тъй като неговото тегло уравновесяваше достатъчно тежестта в другата вагонетка; и скоро от облациите мъгла изплува високата скала и старият, добре познат барабан, който равномерно се въртеше.

Джери слезе и здраво привърза вагонетката. Той направи това спокойно и грижливо, а после — съвсем негероично — се свлече до барабана и, без да обръща внимание на поройния дъжд и бурята, избухна в ридания.

За това имаше много причини: той плачеше отчасти поради нетърпимата болка в изподраните му ръце; отчасти от изтощение; отчасти от облекчение и от съзнанието, че се е освободил от продължилото толкова дълго време нервно напрежение; и до голяма степен от чувството на удовлетворение, че мъжът и жената бяха спасени.

Те не бяха тук, за да му благодарят, но той знаеше, че някъде зад тази ревяща, брулена от бурята пропаст те сега бързаха към мината „Детелиново листо“.

Джери се дотъри до баракката. Бялата дръжка на вратата почервения от кръв, когато сложи ръка върху нея, но ри дори не забеляза това.

Беше доволен и горд от себе си, защото беше уверен, че е свършил добра работа, пък и беше достатъчно честен да признае в себе си, че е така. Но в мисълта му се въртеше скрито някакво малко съжаление: да можеше баща му да е тук, за да види всичко това!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.